

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ВП_{2(1.1)} Методика навчання біологічним дисциплінам

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
напрямок підготовки	09 Біологія
спеціальність	091 Біологія
факультет	природничих наук

Плани практичних занять

Практичні заняття № 1-3

ТЕМА: Організаційні форми навчання у вищій школі. Проектування сценарію навчальних занять з біологічних дисциплін

План

1. Сутність поняття «форма навчання».
2. Різноманітність форм навчання у вищому навчальному закладі, критерії класифікації форм навчання.
3. Алгоритми проектування сценаріїв різних форм навчальних занять для вищого навчального закладу.
4. Програвання та аналіз фрагментів навчальних занять.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою вивчить різноманітність форм навчання у вищій школі, визначте алгоритми проектування сценарію навчального заняття; складіть схему «Алгоритми проектування сценарію навчального заняття».
2. Складіть конспект лекції з вузівської біологічної дисципліни.
3. Складіть конспект лабораторного заняття з вузівської біологічної дисципліни.
4. Складіть конспект практичного заняття з вузівської біологічної дисципліни.
5. Складіть конспект семінарського заняття з вузівської біологічної

Практичне заняття № 4

ТЕМА: Технологія навчання

План

1. Сутність поняття «технологія».
2. Наукові основи педагогічних технологій.
3. Технологія навчання.
4. Класифікація технологій навчання.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою вивчить сутність понять «технологія», «педагогічна технологія», «технологія навчання»; класифікацію технологій навчання.
2. Виокремте й охарактеризуйте етапи розробки технології навчання (відповідь оформіть у вигляді тез).
3. Складіть таблицю «Класифікація технологій навчання».

Практичне заняття № 5

ТЕМА: Технологія особистісно-орієнтованого навчання

План

1. Принципи особистісно-орієнтованого навчання.
2. Сутність особистісно-орієнтованого навчання.
3. Практика особистісно-орієнтованого навчання.

4. Технологія особистісно-орієнтованого навчання.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал, виокремте зміст принципів особистісно-орієнтованого навчання й методологічні підходи. Результати оформіть у вигляді схеми «Принципи та методологічні підходи до особистісно-орієнтованого навчання».
2. Прочитайте теоретичний матеріал за рекомендованою літературою, виокремте основну ідею особистісно-орієнтованого навчання.
3. За рекомендованою літературою визначте мету особистісно-орієнтованого навчання, його сутність.
4. За рекомендованою літературою складіть таблицю «Методологічні підходи до реалізації особистісно-орієнтованого навчання».

Практичне заняття № 6

ТЕМА: Технологія активного навчання

План

1. Поняття «активне навчання».
2. Класифікація та характеристика активних методів навчання.
 - a) імітаційні методи;
 - b) не імітаційні методи.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал, виділіть особливості активного навчання.
2. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал, виділіть основні характеристики імітаційних та неімітаційних методів навчання.
3. Складіть схему «Активні методи навчання».

Практичне заняття № 7

ТЕМА: Ігрові технології навчання.

План

1. Поняття «ігрові технології навчання».
2. Сутність і принципи ділової гри.
3. Реалізація психолого-педагогічних принципів ділової гри в процесі її розробки.
4. Структура ділової гри.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою визначте сутність поняття «ігрова технологія навчання».
2. За рекомендованою літературою визначте сутність і принципи ділової гри, складіть схему «Принципи ділової гри».
3. Складіть схему «Структура ділової гри».

Практичне заняття № 8

ТЕМА: Технологія вітагенного навчання з голографічним методом проекції

План

1. Сутність вітагенного навчання.
2. Теоретичні основи вітагенного навчання.
3. Голографічні технології в педагогіці.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал та виділіть джерела вітагенної інформації.
2. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал, складіть схему «Умови реалізації вітагенного навчання».
3. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал, складіть схему «Прийоми технології голографічного методу».

Практичне заняття № 9

ТЕМА: Основи педагогічного контролю у вищих закладах освіти

План

1. Педагогічний контроль у навчальному процесі, його функції.
2. Зміст, форми, методи і види контролю знань студентів.
3. Тестові технології оцінювання навчальних досягнень студентів.
4. Якість освіти та її моніторинг.

Попередні завдання

1. За рекомендованою літературою прочитайте теоретичний матеріал за темою, складіть схему «Функції контролю знань студентів».
2. За рекомендованою літературою складіть схему «Форми контролю знань студентів».
3. За рекомендованою літературою складіть схему «Методи контролю знань студентів».

Завдання для самостійної роботи

1. За літературою опрацюйте питання «Методичні аспекти діяльності викладача-біолога вищого навчального закладу», результати оформіть у вигляді схеми.
2. Складіть конспект лекції з вузівської біологічної дисципліни.
3. Складіть конспект лабораторного заняття з вузівської біологічної дисципліни.
4. Складіть конспект практичного заняття з вузівської біологічної дисципліни.
5. Складіть конспект семінарського заняття з вузівської біологічної дисципліни.
6. За літературою опрацюйте питання «Сучасні технології навчання у вищій школі», складіть схему сучасних технологій навчання.

7. Складіть завдання різних форматів для тестового контролю знань студентів з вузівської біологічної дисципліни.

Завдання до поточного контролю

- Скласти таблицю "Класифікація технологій навчання".
- Скласти схему «Принципи й методологічні підходи особистісно-орієнтованого навчання».
- Скласти таблицю «Методологічні підходи до реалізації особистісно-орієнтованого навчання».
- Скласти схему «Умови реалізації вітагенного навчання».
- Скласти схему «Прийоми технології голографічного методу».

Завдання до підсумкового тестування

1. Тип: множинний вибір – єдина відповідь

Питання:

Яка з характеристик визначає поняття «технологія навчання»?

1. Практична діяльність, що характеризується раціональною послідовністю використання засобів для досягнення якісних результатів праці.
2. Сукупність методів, впливів, застосовуваних для досягнення поставлених цілей.
3. Спосіб реалізації змісту навчання, що представляє систему форм, методів і засобів навчання, що забезпечують найбільш ефективне досягнення цілей.

2. Тип: відповідність

Питання:

Установити відповідність характеристик якостям педагогічних технологій.

Характеристики	Якості
1. Єдність безлічі організованих компонентів	А. Науковість
2. Вимога координації взаємодії елементів	Б. Системність
3. Можливість застосування в інших умовах	В. Ієрархічність
4. Наявність загальної інтегративної якості	Г. Комплексність
5. Можливість цілепокладання, планування, варіювання засобами	Ґ. Процесуальність
6. Охоплення певної частини всієї системи соціальної діяльності	Д. Цілісність
7. Система поглядів, ідей, принципів	Е. Концептуальність
8. Розвиток у часі, спрямований на досягнення цілей	Є. Структурність
9. Логічність	Ж. Керованість
10. Наукове обґрунтування проблеми	З. Відтворюваність

Правильна відповідь: 1 __, 2 __, 3 __, 4 __, 5 __, 6 __, 7 __, 8 __, 9 __, 10 __.

3. Тип: заповнити бланк

Питання:

Як називається технологія навчання, метою якої є створення умов для розвитку особистості?

Правильна відповідь: _____

4. Тип: відповідність**Питання:**

Установити відповідність характеристик принципам особистісно орієнтованого навчання.

Характеристики	Принципи
1. Визнання людини вищою цінністю	А. Діалогічної взаємодії
2. Об'єктивна реальність багато в чому залежить від людини	Б. Реалізму
3. У діяльності людини розвивається	В. Гуманізму
4. Залежність особистості від багатьох факторів	Г. Ціннісно-цільової сутності пізнання
5. Психічні порушення можуть розвивати особистість	Ґ. Діяльності
6. Навчання містить у собі цільові й ціннісні аспекти пізнання	Д. Інтегративності
7. Діалог	Е. Діалектичного редуccionізму
8. Єдність різних властивостей реального світу	Є. Самоорганізації складних систем

Правильна відповідь: А __, Б __, В __, Г __, Ґ __, Д __, Е __, Є __.

5. Тип: множинний вибір – єдина відповідь

Питання: Визначити мету особистісно орієнтованого навчання

1. Активізація пізнавальної діяльності.
2. Оптимізація самостійності в рішенні задач.
3. Актуалізація життєвого досвіду.
4. Створення умов для розвитку особистості.
5. Навчання творчої діяльності.

Правильна відповідь: _____

6. Тип: заповнити бланк**Питання:**

Як називається технологія навчання, що має метою активізацію пізнавальної діяльності?

Правильна відповідь: _____

7. Тип: істина / хибне твердження

Питання:

Неімітаційні методи менш ефективні, ніж імітаційні.

Правильна відповідь: _____

8. Тип: так / ні**Питання:**

Чи правильне твердження, що в основу активних методів навчання закладене спонування до розумової та практичної діяльності?

Правильна відповідь: _____

9. Тип: множинний вибір – єдина відповідь**Питання:**

Виділити імітаційний метод активного навчання.

1. Круглий стіл.
2. Проблемна лекція.
3. Ігрове проектування.
4. Тематичні дискусії.

Правильна відповідь: _____

10. Тип: множинний вибір – множинна відповідь**Питання:**

Виділити неімітаційні методи активного навчання.

1. Імітаційні вправи.
2. Тренінг.
3. Проблемна лекція.
4. Розігрування ролей.
5. Мозкова атака.
6. Ділова гра.
7. Проблемні семінари.
8. Педагогічні ігрові вправи.

Правильна відповідь: _____

11. Тип: відповідність**Питання:**

Установіть відповідність характеристик принципам організації ділових навчальних ігор.

Характеристика	Принципи
1. Професійна діяльність («серйозна») розгортається в несерйозній формі	А. Двоплановості Б. Імітаційного моделювання

2. Наявність ігрової моделі	В. Діалогічного спілкування
3. Діалог – засіб обговорення позицій	Г. Спільної діяльності
4. Суб'єкт – суб'єктне спілкування	Г. Проблемності
5. Створення проблемних ситуацій	

Правильна відповідь: А__, Б__, В__, Г__, І__.

12. Тип: істина / хибне твердження

Питання:

Творча активність у діловій грі стимулюється тим, що гра дозволяє відчути значущість свого «Я».

Правильна відповідь: _____

13. Тип: множинний вибір – множинна відповідь

Питання:

Виділити структурні компоненти ділової гри.

1. Організаційно-діяльнісний компонент.
2. Цільовий.
3. Контрольно-регулювальний.
4. Сценарій.
5. Графічне зображення навчального матеріалу.
6. Графічна модель рольової взаємодії.
7. Конфлікт ролей і функції гравців.
8. Стимулюючо-мотиваційний.
9. Правила гри.
10. Методичне забезпечення.

Правильна відповідь: _____

14. Тип: заповнити бланк

Питання:

Як називається технологія навчання, заснованого на актуалізації життєвого досвіду особистості в освітніх цілях?

Правильна відповідь: _____

15. Тип: відповідність

Питання:

Установити відповідність векторів голографічного методу проекцій видам проекцій.

Вектори	Проекції
1. Студент – знання – педагог	А. Голографічна проекція

2. Інформація від додаткового джерела	Б. Вітагенна проекція
3. Педагог – знання – студент	В. Стереопроєкція

Правильна відповідь: А__, Б__, В__.

16. Заповнити бланк

Питання:

Як називається процес об'ємного розкриття змісту досліджуваного знання, що сполучає у собі мінімум три проекції із цілеспрямованими векторами?

Правильна відповідь: _____

17. Тип: так / ні

Питання:

Чи правильне твердження, що основою проблемного навчання є проблемна ситуація та проблемне питання?

Правильна відповідь: _____

18. Тип: відповідність

Питання:

Установити відповідність характеристик етапам дискусії.

1. Мотивація	А. Стадія консолідації Б. Початок дискусії В. Стадія оцінки
2. Збирання максимуму ідей	
3. Проаналізувати й оцінити дискусію	
4. Сформулювати правила	
5. Підтримка високого рівня активності	
6. Групове рішення	
7. Направити обговорення в русло дискусії	
8. Сформулювати проблему й мету дискусії	

Правильна відповідь: А__, Б__, В__

19. Тип: істина / хибне твердження

Питання:

Метод «мозковий штурм» організує колективну розумову діяльність з пошуку нетрадиційних шляхів рішення проблеми.

Правильна відповідь: _____

20. Тип: відповідність

Питання:

Встановити відповідність характеристик функціям проблемного навчання.

Характеристики	Функції
1. Засвоєння системи знань і способів діяльності 2. Формування досвіду творчої діяльності 3. Розвиток інтелекту учнів 4. Виховання навичок творчого застосування знання 5. Формування всебічно й гармонійно розвиненої особистості 6. Формування навичок творчого засвоєння знань	А. Загальні Б. Спеціальні

Правильна відповідь: А __, Б __.

Рекомендована література

Базова

1. Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М., 1989. – 192 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Галузинський В. М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні / В. М. Галузинський, М. Б. Евтух. – К., 1995. – 168 с.
4. Основы педагогики и психологии высшей школы / Под ред. акад. А. В. Петровского. – М. : МГУ, 1988. – 303с.
5. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.

Допоміжна

1. Белкин А. С. Витagenное обучение с голографическим методом проекций / А. С. Белкин // Шк. Технологии. – 1998. – №3.
2. Бондаревская Е. В. Личностно-ориентированное образование: опыт, разработки, парадигмы / Е. В. Бондаревская. – Ростов-на-Дону, 1997.
3. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий. – М., 1991.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів/ І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 334 с.
5. Пидкасистый П. И. Технология игры в обучении и развитии / П. И. Пидкасистый, Ж. С. Хайдаров. – М. : МПУ, 1996. – 272 с.
6. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс: учебник для студ. пед. вузов : В 2 кн. / И. П. Подласый. – М. : ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.
7. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.